

İKV BİLGİ NOTU

UKRAYNALI KADINLARA YÖNELİK ŞİDDET VE HAK İHLALLERİ RAPORU

Deniz Bal, İKV Uzman Yardımcısı

Avrupa Birliği Temel Haklar Ajansı (*European Union Agency for Fundamental Rights-FRA*), 24 Şubat 2026 tarihinde “Savaştan Kaçarken Güvenlik Arayışı-Ukraynalı Kadınlara Yönelik Şiddet ve Hak İhlalleri (*Seeking Safety from War-Violence and rights abuses against women from Ukraine*)” başlıklı bir rapor yayımladı.¹ Rapor, Rusya’nın saldırılarından kaçan kadınların hem savaş boyunca hem de sığındıkları AB ülkelerinde fiziksel, cinsel ve psikolojik şiddete maruz kaldıklarını ortaya koyuyor. Veriler gösteriyor ki her dört kadından biri şiddet mağduru, birçok kadın ise barınma, ulaşım veya iş vaadiyle sömürü riskiyle karşılaşılıyor. Kadınların Avrupa’dayken Ukraynaca konuştukları için saldırıya uğradıklarını belirtiyor. Raporu çoğu mağdurun destek eksikliğinden dolayı yaşadıklarını resmî kurumlara belirtmediklerine dikkat çekiliyor. Rapor, AB ülkelerine iş gücü denetimlerini artırma, kapsamlı psikolojik destek sunma ve toplumsal cinsiyete dayalı şiddete karşı hukuki korumaları acilen güçlendirme çağrısında bulunuyor.

Rapor kapsamında Ukrayna’daki savaştan kaçmış 1223 kadın ile mülakat yapıldı. Mülakatlar Haziran 2024 tarihinde Çekya, Almanya ve Polonya’da gerçekleştirildi.

Ana Bulgular

Rus güçleri tarafından istismar: FRA tarafından mülakat yapılan kadınların %10’unun Rus askerî güçleri tarafından sorgulandığı görüldü. Bu kadınların %51’i fiziksel, %29’u cinsel olarak küçük düşürüldü.

Kadınlara yönelik yaygın şiddet: Rus saldırısının başladığı ilk günden beri Ukraynalı kadınların %25’i fiziksel ya da cinsel şiddete maruz kaldı. AB ülkelerinde kamusal alanda Ukraynaca konuştukları için fiziksel ya da sözlü şiddete uğrayan kadınların oranı ise %54.

Yüksek oranda cinsel taciz: Savaş başladığından beri kadınların %51’i cinsel tacize uğradı. Kadınların %23’ü ise çevrim içi cinsel taciz ile karşı karşıya kaldı.

İstismar riski: Kadınların %24’ü ulaşım, barınma ve iş bağlamında istismar riski yüksek teklifler aldı. Çalışan kadınların %36’sı kontratları olmadan çalıştı. Kadınların %24’ü ise daha az ücret karşılığında ya da hiç ödeme almadan çalıştı.

Destek eksikliği: Kadınların %10’u konakladıkları yerlerde güvende hissetmediklerini belirtti. %79’u geçimlerini sağlayamadıklarını ifade etti. Çalışma, barınma ve sosyal destek haklarına rağmen %27’sinin savaş travmasını atlatmak için ruh sağlığı servislerine erişemedikleri görüldü.

¹ FRA, “Seeking Safety from War – Violence and rights abuses against women from Ukraine”, 24.02.2026, <https://fra.europa.eu/en/news/2026/women-fleeing-war-ukraine-face-abuse-harassment-and-exploitation-fra-survey-finds>

Polise şikâyet oranlarının düşüklüğü: AB içerisinde en ciddi şiddet olaylarının yalnızca %13'ü polise bildirildi. Üye Devletler, mağdurları suçları bildirmeye teşvik etmeli ve üçüncü şahıslar aracılığıyla da dâhil olmak üzere olayları bildirmelerine olanak tanımalı. Bu durum, AB dışında işlenen uluslararası suçları da kapsamakta.

Üye Ülkeler için Öneriler

- Ukrayna'daki savaştan kaçan kadınların toplumsal cinsiyet temelli şiddetten tamamen korunması sağlanmalı (geçici koruma bittiğinde bile).
- Güvenlik risklerinin en düşük hâle getirilmesi için kapsamlı bir destek verilmeli ve polis ve kamu hizmetlerinin ihbarları teşvik etmeleri için uygun şekilde cevap vermeleri sağlanmalı.
- Polislere ve sağlık uzmanlarına, olayları doğru bir şekilde tespit edip soruşturmaları ve mağdurlara proaktif bir şekilde ulaşmaları için eğitim verilmeli ve destek hizmetleri savaşla bağlantılı çeşitli travmalara müdahale edebilecek şekilde donatılmalı.
- Kadına yönelik her türlü şiddetin engellenmesini sağlamak için ceza kanunları güçlendirilmeli. Kanunlar ve politikalar, dijital hizmet sağlayıcılarının iş birliğiyle siber tacizi de kapsamalı.
- Yeni gelen göçmen kadınların en çok risk altında olduğu sektörlerde iş teftişleri artırılmalı ve müfettişler sömürüyü tespit etmeleri konusunda eğitilmeli.